

NR. 1 – MARTS 2004

LegePladsen

Lejre-kursus i maj
Generalforsamling
Spændende konferencer
Seværdig legeplads på Amager

LEGEPLADSEN

Udgives af
Dansk Legeplads Selskab
Nr. 1 marts 2004

Tidsskriftet udkommer
4 gange årligt.
Tidsskriftet sendes til medlem-
mer af Dansk Legeplads Sel-
skab og abonnenter.

Oplag: 600

REDAKTION

Benny Schytte (ansv.h.)
Lissen Jacobsen
Thor-Leif Andersen
Klaus Nedergaard
Ida Vestergaard

REDAKTIONENS ADRESSE

Dansk Legeplads Selskab
Klerkegade 10 B,
1308 København K
Tlf 20 20 63 70
legepladsen@mail.dk

LAYOUT OG TRYK

Kruses Offset a/s

ABONNEMENT

Pris 190 kr. pr. årgang
Abonnement kan tegnes hos
Dansk Legeplads Selskab

DEADLINE

Artikler, annoncer o.lign. skal
være redaktionen i hænde se-
nest 15. maj 2004

FORSIDEFOTO

Københavns Kommune,
Vej & Park

ANNONCEEKSPEDITION

Dansk Legeplads Selskab
Tlf. 45 88 42 29
E-mail: lissenhere@post.tele.dk

Kopiering og citater kun tilladt
med kildeangivelse. Artikler
må kun bruges andre steder
med tilladelse fra skribenten.
Synspunkter, der fremføres i
artiklerne, er skribentens og
deles ikke nødvendigvis af
redaktionen eller DLS.

ISSN 0907-9424

DANSK LEGEPLADS SELSKAB

Klerkegade 10B,
1308 København K.

Tlf. 20 20 63 70
Giro nr. 4 14 00 60

E-mail: legepladsen@mail.dk
www.legepladsen.org

TELEFONTID

Onsdage kl. 9-11
Beskeder og bestillinger kan
indtales på telefonsvareren i
løbet af ugen.

BESTYRELSE

Næstformand:
Thor-Leif Andersen

Bestyrelsesmedlemmer:

Carsten Frederiksen
Marianne Mortensen
Hanne Brusck
Barbara Wandall
Bjørn Engtorp

Bestyrelsessuppleanter:

Frank Simonsen
Ida Vestergaard

Kasserer:

Mariann Nielsen

SEKRETARIAT

Klaus Nedergaard

MEDLEMSKAB:

Personligt medlemskab:
170 kr. årligt

Institutioner o.lign.:
430 kr. årligt

Studerende:
85 kr. årligt

Henvendelse vedr. medlem-
skab til Dansk Legeplads Sel-
skab

IPA, DANMARK

Ulla Sutton -
sutton@get2net.dk

www.legepladsen.org

er Dansk Legeplads Selskabs
nye hjemmeside.

■ Hjemmesiden er under opbygning, og der går formentlig et par måneder endnu, før vi er klar med en - håber vi - både informativ og spændende hjemmeside.

Vi lover ikke, at vi kan viderebringe alt, hvad vi modtager. Men hvis du ligger inde med nogle gode billeder, har en god fidus eller en god idé, som du gerne vil dele med andre - eller hvis du har kendskab til relevante links om legepladser, aktiviteter og sikkerhed på legepladser m.v. - så send det meget gerne til os med posten eller med e-mail til legepladsen@mail.dk.

Nye kontingentsatser i 2004

Personligt medlemskab:	170 kr. årligt
Institutioner o.lign.:	430 kr. årligt
Studerende	85 kr. årligt

...fra idé til naturlegeplads

www.silvanus.dk

lang@moesmand.dk

Tlf 56 28 94 02 - fax 56 28 94 03

Medlem af Dansk Legeplads Selskab

- **bliv friluftvejleder...**

Aalborg Seminarium

Telefon 98 14 02 00 · www.aalsem.dk

Dansk Legeplads Selskabs
**Ordinære
generalforsamling
2004**

Afholdes torsdag den 13. maj 2004 kl. 17-21
på
Tinghusbakkegård, Ballerupvej 18, 2620 Albertslund.

Tinghusbakkegård er Landsforeningen Frie Børnehaver og Fritidshjems naturgård i Vestskoven lige uden for København. Gården blev i 1998 indrettet som den første „naturskole“ for børn under skolealderen. Hvert år besøger ca. 1.400 børn fra københavnske daginstitutioner naturgården for at opleve naturen og gårdens dyr. Aktivitetsmulighederne spænder fra at slagte høns, kæle med dyr, oplevelsesture i skoven og til at fange fisk med hjemmebyggede fiskestænger. Naturgården drives som en selvejende institution uden offentlige tilskud.

Frie Børnehaver har ansat Tina Nyrop Larsen som naturvejleder på Tinghusbakkegård. Tina er vores vært ved dette års generalforsamling.

Kl. 17.00 viser Tina Nyrop Larsen rundt på området og fortæller om naturgården.

Kl. 18.00 byder foreningen på et måltid mad, som tilberedes på bål.

Kl. 19.00 afholdes der ordinær generalforsamling for 2004.

Dagsorden for generalforsamlingen iflg. vedtægterne:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning v/ næstformanden
3. Fremlæggelse af regnskab og budget, herunder fastsættelse af kontingent.
4. Behandling af indkomne forslag
5. Fremtidigt arbejde
6. Valg:
  - a. formand (lige år)
  - b. kasserer (ulige år)
  - c. 4 bestyrelsesmedlemmer (lige år)
  - d. 3 bestyrelsesmedlemmer (ulige år)
  - e. 2 suppleanter
  - f. valg af revisor
7. Eventuelt

Tinghusbakkegård ligger i Vestskoven mellem Ballerup og Albertslund (KRAK kort 135 H7). Bus 143 fra Glostrup station kl. 16.33 eller bus 143 fra Ballerup Station kl. 16.33 kører til Tinghusbakkegård og har stoppested 5 minutters gang fra gården.

Tilmelding til middagen og til generalforsamlingen - helst et par dage i forvejen - til Dansk Legeplads Selskabs sekretariat på tlf. 20 20 63 70.

Tag til Lejre og lev livet som i gamle dage

Du kan stadig nå at tilmelde dig årets Lejre-kursus i Kristi Himmelfartsferien 20.–23. maj

ILD – VAND – JORD – LUFT

■ ...er som altid fundamentet i Dansk Legeplads Selskabs kursus i Lejre. Det arrangeres i fællesskab med Skoletjenesten på Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter, Slangealléen 2, 4230 Lejre, hvor kurset også foregår. Pris 3.400 kr. for ikke-medlemmer og 3.200 kr. for medlemmer af DLS.

Det er et intensivt inspirationskursus for lærere, pædagoger, legepladsansatte og andre interesserede.

De fire elementer er den pædagogiske nøgle til at kunne videregive børn en grundlæggende forståelse for naturen, en oplevelse af sammenhænge, indblik i menneskets afhængighed af naturen og respekt for – og fornuftig udnyttelse af naturen.

Hvad kunne man i gamle dage? Hvordan klarede man sig før i tiden uden f.eks. elektricitet? Hvilke metoder og værktøj havde man? Hvad med brugskunst og håndværket?

Lejre Forsøgscenter er en perfekt ramme om kurset. De arbejdende værksteder, naturen, atmosfæren, personalet, historiens vingesus, traditioner – alt det giver tilsammen en god baggrund for vores kursus. Jernalder, vikingetid, husmandsliv i 1800-tallet – er blot nogle af de sammenhænge, man pludselig oplever sig selv i.

Instruktørerne er alle ansat på Lejre Forsøgscenter. Som følge af deres daglige arbejde/forskning med de historiske emner udgør de en stor faglig eks-

pertise, ligesom de alle har store pædagogiske evner og levende interesse i deres virke – en stor inspiration i sig selv.

Kurset er tilrettelagt således, at der alle dage arbejdes i grupper. Som kurset fordyber man sig ganske vist specielt i sin egen gruppes arbejde, men man får også lov at snuse til, hvad de andre laver.

Nogle emner overlapper, man besøger hinanden og udveksler teknikker og ideer. I det hele taget handler det om helheden og de store principper.

Efter endt arbejdsdag serveres specielt tilberedt mad f.eks. plankelaks, hare, vildsvin og lammekød tilberedt ved bål. Maden kan i sig selv være en god inspirationskilde.

Efter spising bliver aftenen brugt til forskellige aktiviteter, såsom fletning af vikingesmykker, fortællinger, vandreture, hvor der fortælles om Lejre Forsøgscenters arbejde og så selvfølgelig hyggeligt socialt samvær.

Da vi har megen erfaring i mad tilberedt ved bål, er der mange gode ideer at hente for institutionsfolk, som arbejder med udeliv. Er du vegetar, så giv os et praj.

Man kan også gå videre med dagens arbejde, da der altid er værktøj til rådighed. Der vil også være et program om aftenen.

Indkvartering er i centrets lejrskoleområde i kopier af vikingehuse, Medbring selv sovepose, liggeunderlag, lommelygte, kop og kniv. Der forefindes bad og toiletter.

Kurset er et internatkursus, hvor det er en del af oplevelsen at overnatte på centret.

Tilmeldingsfrist inden udgangen af UGE 16. Efter fristens udløb fremsendes besked om optagelse, betaling af kursusafgift, kursusprogram og øvrige praktiske oplysninger. Har du spørgsmål, kan du ringe til Lisbeth Kristensen, tlf. 43646916 eller til Verner Storm, tlf. 86214492 eller mail til LVSTORM@mail.dk eller til Dansk Legeplads Selskab: legepladsen@mail.dk

Tilmeldingskupon

Sendes til Dansk Legeplads Selskab, Klerkegade 10 B, 1308 København K

Navn: _____

Adresse: _____

Fødselsdato: _____ Tlf. nr. _____

Institution: _____ Tlf. nr. _____

Har du tidligere deltaget i DLS' lejrekursus?

Hvornår _____ Hvilken gruppe? _____

Ved afbud senere end 14 dage før kursusstart opkræves fuldt kursusgebyr. Afbud skal ske skriftligt.

Jeg ønsker at deltage i gruppe (prioriteret rækkefølge)

1. _____

2. _____

Evt. kommentar _____

Af hensyn til kursets afvikling er det vigtigt, at du prioriterer dine ønsker.

Hvis der er mindre end seks kursister tilmeldt din første prioritet, vil du blive tilbudt din anden prioritet.

Grupperne

GRUPPE 1

Stenalderliv

I jægerstenalderen for 6000 år siden var flint det vigtigste råstof. Det var flint, man havde brug for, når alle andre redskaber skulle fremstilles.

Man kan let få børn til at arbejde med flint, men den voksne skal selv kunne. På kurset lærer du at "åbne" en flintblok, at lave et øksehoved samt mindre værktøjer som knive, bor og stikler. Med flintværktøjet får du mulighed for at lave redskaber af knogle og hjortetak. Måske når du at skæfte din økse eller lave et lille sysæt med nål og senetråd.

Instruktør: Mikkel Sørensen

GRUPPE 2

Pilefletning

I denne gruppe lærer du grundteknikker i egentlig kurvefletning plus forskellige andre teknikker til fletning af kurve, bakker, småfigurer, rangler m.m. Du prøver forskellige pilesorter og lærer noget om deres forskellige egenskaber og udseender. Du lærer om høst og opbevaring, sætning af stiklinger, plantning af hegn og hytter, og du får mulighed for at studere fagets litteratur.

Instruktør: Steen H. Madsen

GRUPPE 3

Jordovne

Her arbejder du med fremstilling og afprøvning af forskellige ovne: til bagning, keramik, små pandekagekomfurer og røgeovn. Du prøver bålbrænding og i et døgnlangt forløb prøves også milebrænding. På kurset kommer du til at lave små lerting som perler, kop, rasler m.m. Deltagerne opfordres til selv at have færdige lerting med til brænding. Leret skal være æltet med ca. 20% chamotte. Det er en god ide at glitte overfladen, når den er 'læderhård'.

Instruktører: Inger Hildebrandt og Jutta Eberhards

GRUPPE 4

Filtning

Med varmt sæbevand og et gammelt vaskebræt kan du forme færets uld til hvad som helst. Du kan lave en plade af uld, som du kan klippe og sy sammen til et par vanter, eller du kan forme ulden direkte til en vante. Med disse to teknikker kan du filte næsten alt. Hatte og huer, tasker og tevarmere, støvler og veste. Du kan også filte en kopi af en lille vikingetidsmaske fra Hedeby. Ulden findes i mange smukke farver, der kan kombineres, og børn sy-

nes, det er et herligt materiale at arbejde med.

Instruktør: Lis Dokkedal

GRUPPE 5

Smedning

Udgangspunktet er ting, som børn selv kan smede. Derfra bevæger vi os over i vanskeligere emner som f.eks. knive og småværktøj. Undervejs gives også anvisninger på, hvordan man selv indretter smedje og anskaffer værktøj og materialer.

Instruktør: Aron Hvid

GRUPPE 6

Vikingeliv

I vikingetiden for 1000 år siden voksede danskernes samkvem med andre folk. På vikingemarkedspladsen mødtes fastboende bønder med omrejsende håndværkere og handelsfolk. Du kommer til at lave mad i vikingetidens køkken, smede med vikingetidssmedens værktøj, arbejde med træ, fremstille smykker, handle, spille, dyste og feste med folk, du ikke kendte før. Du kan også vælge at overnatte i Osebergteltet på markedspladsen.

Instruktør: Jørgen Petersen

Østen for solen, Vesten

Sådan lyder navnet på en af Københavns nye legepladser, der er lige så fuld af eventyr, som den lyder – og så er den tilgængelig for alle børn.

Af Lissen Jacobsen

■ Den nye legeplads blev projekteret i forbindelse med, at hele Sundbyøster Plads på Amager skulle renoveres fuldstændig. Pladsen er mere end 7000 kvadratmeter stor, hvoraf „Østen for solen, vesten for månen“ fylder godt halvdelen, så der er rigeligt med plads at boltre sig på.

To af de fire oprindelige bunkers er som det eneste af den oprindelige, totalt nedslidte legeplads bevaret, og de indgår som naturlige småbakker i lege-landskabet. Faktisk er de den direkte

årsag til en del af områdets kuperede terræn, som også har gjort det muligt dels at bygge en bro og dels at skabe slyngede stier op og ned.

Stierne har forskellige hældningsgrader, der dermed giver forskellige muligheder for fysiske udfordringer. Kan man ikke klare den stejleste, snupper man da bare en anden sti.

Stierne har kanter for at forhindre kørestolsbrugere i at komme på afveje, ligesom kørestolen ikke må kunne sidde fast eller rulle baglæns. Ligeledes kan kanterne fungere som ledelinjer for blinde. For der er nemlig tænkt meget over at skabe legepladsen, således at den er tilgængelig for alle – altså også for handicappede børn. Og det er vigtigt, at også børn i kørestol har chancen for at komme opad og få udsyn over omgivelserne og ikke altid bare efterlades “nede”.

Masser af muligheder

Arbejdet med legepladsen og fornyelsen af hele pladsen, som bl.a. også har

en blomsterhave startede i januar 2002, og ideen med at gøre legepladsen såkaldt “tilgængelig” opstod lidt efter lidt, også inspireret af at 2003 var udnevnt som Handicapår. Og det er da en glimrende idé til efterfølgelse – hvorfor ikke gøre alle legepladser tilgængelige?

– Det bør man da altid gøre en indsats for, siger landskabsarkitekt ved Vej & Park i Københavns kommune, Stine Cecilie Brink. Østen for solen, Vesten for månen er den første legeplads, hun har været ankerkvinde på.

– Samtidig tænkte vi meget over, at legepladsen ikke skulle skrigge handicap! Selv om medierne selvfølgelig mere har fokuseret på ordet „handicapvenlig“ end “tilgængelig”. Men det er vigtigt, at legepladsen appellerer til at blive brugt af alle børn. Meget af legeudstyret kan anvendes på flere måder og har indbygget forskellige sværhedsgrader. Alle børn har brug for at få udviklet deres motorik, og det er det, vi har koncentreret os om.

Selv om fald og hældninger på stierne overholdes, så kørestolsbrugere kan bruge dem, er de stadig udfordrende. Der er enkelte elementer, som kan være svære eller umulige for handicappede at bruge, f.eks. styltestolperne – dvs. faststående stylder man bevæger sig rundt imellem. De er mere fysisk anstrengende end de fleste andre ting – og er en del af den såkaldte bevægelsesrute.

Den består også af en balancelabyrinth, hvor man lander blødt i duftende krydderurter – hvis man skulle tabe balancen. Af klatreruller hvor man er i nærkontakt med blødt og behageligt afrundet træ og kan kravle under og op. Klatrestativet virker uoverskueligt – men når man så indtager det, opda- ges og forstås sammenhængen med resten af ruten. På sin vej ad bevægelses-

■ Legepladsen „Østen for solen, Vesten for månen“.

Adresse: Sundbyøster Plads på Amagerbrogade, 2300 København S.
Kvadratmeter: 3575.

Projektudvikling: Helle Nebelong.
Landskabarkitekt: Stine Cecilie Brink.
Bygherre: Vej & Park, Kbh.s kommune.

for månen...

ruten støder man på en række taktile oplevelser og får styrket kroppens muskulatur og finmotorikken. Oplevelsen af materialerne, dufte og farver karakteriserer ruten. I det hele taget er der lagt vægt på sanseoplevelser – og føleoplevelser for eksempelvis blinde børn.

Andre elementer på legepladsen er slottet med runde reposer, som er 340 cm i diameter, dvs. brede nok til at børn i kørestole kan vende rundt på trædækket. Fysisk stærkere børn har rige klatremuligheder. Kolbøttestang, som ligner den langnæsede og onde dronning og prinsesse fra det inspirerende eventyr, er sjov, og en malet labyrint, følesten, boldbur og amfiscene til diverse aktiviteter mangler heller ikke på denne spændende legeplads. Eneste standardredskaber er rutschebanen og gyngerne – og så alligevel ikke helt. En af gyngerne er som en kæmpemæssig fuglerede, og en speciel handicapgyngende med nakkestøtte og sejer er der også.

Rundt om og imellem det hele slynger sig en asfaltsti, hvor alt fra til små

cykler til go-carts og fra kørestole til små ben kan suse rundt.

Sjove, søde figurer

Som sagt er eventyret om „Østen for solen, Vesten for månen“ den store inspirationskilde. Eventyret handler om en prins forvandlet til en stor isbjørn, og om den fattige pige, som må ud på en farefuld rejse med gruelige oplevelser, før hun kan frelse prinsen. Nogle af de figurer, hun møder, kan selvfølgelig ses og opleves på legepladsen. De kan berøres, bestiges, beundres, blive kravlet på og løftet op på – ja, bare nydes. Her er heste og troldkoner, isbjørnen og pigen, den grimme dronning og prinsesse. Figurerne i solide materialer er fantasifuldt skabt og bearbejdet af kunstnergruppen Arabesk og billedkunstneren Ebbe Laurs Sørensen, og arbejdsgruppen har hentet hjælp og gode råd fra flere handicapinstitutioner og skoler.

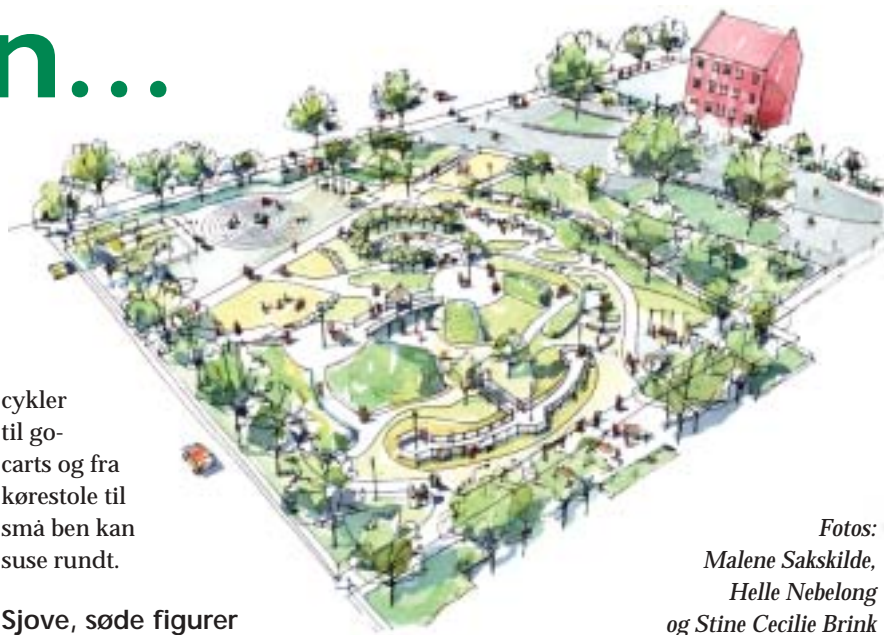
Der er naturligvis lagt behørig vægt på sikkerheden med bl.a. faldsand og masser af gummibelægninger. Stierne er enten asfalterede eller beklædt med Skanfall, som er et certificeret faldunderlag af gummi, der støbes på stedet i to lag. Nederst udlægges et tykt, blødt lag bestående af granulater fra gamle bildæk, der på stedet blandes med lim. Øverst udlægges et tyndere, slidstærkt lag af gennemfarvede, syntetiske gummigranulater. Det findes i mange forskellige farver og kan støbes på snart sagt alle faste underlag.

Legepladsen åbnede den 10. 10. 2003, men bliver endeligt indviet i starten af maj måned. Stine Cecilie Brink fortæller, at der faktisk allerede har

været hårdt slid på den, for den bruges af rigtig mange børn fra nærliggende institutioner og skoler. Kunstnerne har lavet en vejledning til vedligeholdelse, og i det hele taget er hensigten selvfølgelig, at denne nye, smukke legeplads skal holdes i fin stand. Så forhåbentlig følger økonomien med.

Hun glæder sig til foråret, så de mange planter, buske, stauder og træer, der er anlagt ud fra dufte, strukturer, årstidsvariation og robusthed, kan springe ud og pynte og dufte. Her er bl.a. vildvin, solbær, elefantgræs, mynte, rosmarinpil og sommerfuglebuske, som alle pladsens besøgende kan glæde sig over.

Kom selv og se når det bliver sommer!

Fotos:
Malene Sakskilde,
Helle Nebelong
og Stine Cecilie Brink

Legepladsen som udvik

En inspirationsdag for alle som arbejder med legepladser

Den 19. april 2004 på Scandic Kolding kl. 9.00 – 16.00 eller:

Den 21. april 2004 Scandic Glostrup kl. 9.00 – 16.00

Seminarleder:

*Cand.mag. Rikke Holm Sørensen,
Seminarer i Amter & Kommuner*

■ Legepladser er helt centrale i uderummet i de fleste danske institutioner og parkområder. De udfordrer barnets fantasi, motorik og ofte også barnets vovemod. Vi er i dag stadig mere opmærksomme på den betydning, uderummet har for vores børns motoriske udvikling og hermed for deres indlæring og koncentration. Mange steder i landet arbejder man i dag målrettet for at skabe udendørs legerum, som fastholder børnenes interesse for legepladsens muligheder også over tid. Præcis dét stiller store krav til vores evne til at skabe legepladser, der ikke alene er holdbare, sikre og lette at vedligeholde, men i høj grad også er gennemtænkte, kreative og udfordrende for børn i forskellige aldre.

Hvordan skaber man legepladser, som børn ikke mister interessen for efter kort tid? Hvorfor er legepladser et vigtigt element i børns motoriske træning? Kan kunstnere skabe legepladser med bedre legerum? Kan landskabsarkitekter? Hvad er de seneste tendenser inden for legeplads-udvikling? Og hvad kan naturlegepladsen, som den traditionelle legeplads ikke kan?

Dette er blandt de emner, som dagens oplægsholdere vil stille skarpt på på dette seminar.

---

*Benny Schytte,
kultursociolog,
forskningsassistent på By og Byg,
Statens Byggeforskningsinstitut.
Redaktør af tidsskriftet 'Legepladsen'.*

Nye tendenser i legepladskulturen

Efter en kort introduktion til legepladsens kulturhistorie vil der blive sat fokus på nye tendenser i legepladskulturen. Standardlegepladsen er de senere år blevet afløst af mange nye legemiljøer og legepladstyper, hvor forskellige perspektiver og indfaldsvinkler ligger til grund for udformning og indretning af nye legepladser.

En række af disse forskellige perspektiver og indfaldsvinkler præsenteres og diskuteres med udgangspunkt i aktuelle eksempler på nye udendørs legemiljøer og i forhold til aktuelle diskussioner og viden om det moderne børneliv, leg, læring, natur, kultur etc.

---

*Jørgen Edgar Hansen,
landskabsarkitekt,
Odense Kommune – Park og Vej.*

Visioner for etableringen af legepladser !!

Gode legepladser skal først og fremmest appellere til børns fantasi og skabe oplevelser. Men samtidig skal de være ikke bare sikre, men også robuste, så de kan holde til både børns leg og ikke mindst til vind og vejr. Ofte ser vi legepladser, som nedbrydes hurtigere, end vi kan nå at reparere og vedligeholde dem. I planlægningen af en legeplads er vi nødt til at tage denne vinkel i betragtning, nemlig hvordan vi skaber holdbart udstyr med en acceptabel levetid.

Jørgen Edgar Hansen vil i sit indlæg sætte fokus på visionerne for etableringen af legepladser med udgangspunkt i 4-5 legepladsprojekter, som enten er etablerede eller er planlagt

etableret. Vi kommer desuden omkring grundlaget for udformning af legepladser, problemstillinger, der bør tages højde for i planlægningen samt bud på løsninger, der stimulerer børns fantasi.

---

*Ophelia Achton,
biolog,
underviser på Ikast seminarium.*

Naturlegepladsens fortrin når det gælder børns motoriske læring

Serviceoven stiller en række krav til, hvordan børneinstitutioner skal støtte det enkelte barns udvikling og læring. Et hovedfokus falder naturligt på børns motoriske udvikling, fordi vi i dag ved, at den motoriske udvikling hænger tæt sammen med barnets muligheder for bl.a. indlæring og social mestring. Naturlegepladser er meget sjældent beskrevet i litteraturen om børns motoriske udvikling. På trods heraf har naturen en række klare fortrin frem for inderummet. Ophelia Achton kommer i sit indlæg bl.a. omkring følgende vinkler:

Hvorfor er naturlegepladsen optimal til at styrke barnets motoriske udvikling?

Hvad skal vi som fagpersoner lægge vægt på, når vi tilrettelægger uderummet med det sigte at træne barnets motorik optimalt?

Hvilke muligheder giver naturlegepladsen for at udvikle henholdsvis grovmotorik og finmotorik hos barnet?
*Steen Krarup Jensen,
Billedhugger,
legepladsudvikler og legepladsinspektør*

lingsredskab!

Kunst og natur på legepladsen

Oplægget tager sit afsæt i Steen Krarup Jensens baggrund som kunstner og i hans praktiske erfaringer med projektering og anlæggelse af bl.a. naturlegepladser. Og vil undervejs bl.a. komme rundt om følgende spørgsmål:

- Hvad gør kunst ved børn?
- Kan kunstnere noget særligt i forhold til leg og legepladser?
- Er det vigtigt? Hvorfor?
- Er kunst altid kunst? Bliver det ikke nemt for kunstigt?
- Hvad er en naturlegeplads?
- Er naturlig natur naturligt for mennesker?
- Er natur svært at vedligeholde?
- Hvad betyder natur i forhold til legepladser?
- Bliver det ikke nemt noget griseri?
- Hvorfor natur? Hvordan?

Steen Krarup Jensen er uddannet billedhugger fra Det Kgl. Kunstakademi og har sammen med en arkitekt vundet 1. prisen i Friluftsrådets konkurrence om naturlegepladser. Har i perioden 1998-2002 arbejdet med at projektere og anlægge legepladser. Certificeret af Teknologisk Institut til at foretage inspektion af legepladser i henhold til gældende standarder for sikkerhed.

Pris og rabatter:

Pris pr. deltager er kr. 1.685.-, der dækker kursusmateriale, morgenmad, frokost inkl. én øl eller vand, og kaffe/te samt andre forfriskninger dagen igennem. Ved samtidig tilmelding af tre deltagere fra samme sted opnås 10% rabat på hele prisen (før moms). Priserne er ekskl. moms.

Deltagere, som senest på tilmeldingstidspunktet har tilmeldt sig vores mail-liste på Internettet via vores hjemmeside: www.seminarer-ak.dk, opnår

yderligere en personlig rabat på 10% (før moms).

Der udleveres deltagerbevis.

Tilmelding:

Bindende tilmelding via fax senest den **21. marts 2004** eller send til:

Seminarer i Amter & Kommuner I/S,
telefon 66 15 90 43,
eller via www.seminarer-ak.dk.

Besøg os på vores web-side, hvor der er mulighed for at se programmer og tilmelde sig vores elektroniske mail-liste: www.seminarer-ak.dk

TILMELDINGSBLANKET

Send den – eller fax den på 66 15 96 49

Legepladsen som udviklingsredskab!

- Sæt kryds: Den 19. april 2004, Scandic Kolding
 Den 21. april 2004, Scandic Glostrup

Deltagere, der nu eller tidligere har tilmeldt sig vores mailliste på Internettet, opnår personlig rabat (Læs mere i programmet). Afkryds derfor venligst ud for den enkelte deltager nedenfor, om dette er tilfældet.

		Tilmeldt mailliste
Stilling _____	Navn _____	ja: ☐ nej: ☐
Stilling _____	Navn _____	ja: ☐ nej: ☐
Stilling _____	Navn _____	ja: ☐ nej: ☐
Stilling _____	Navn _____	ja: ☐ nej: ☐
Stilling _____	Navn _____	ja: ☐ nej: ☐

Arbejdssted: _____ Afdeling: _____

Betalingsadresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Tlf.: _____

Bindende tilmelding senest den **21. marts 2004**, til Seminarer i Amter & Kommuner I/S, Havnegade 100 C, 5000 Odense C, via faxnummer 66 15 96 49 eller via: www.seminarer-ak.dk. De kan naturligvis også ringe på telefon 66 15 90 43.

Nordisk konference om aldersgruppen 0 til 14 år i Danmark.

Uderummets mange intelligenser

Marienlystcentret i Odense den 4.-5. maj, 2004
Mulighed for at vælge 1 eller 2 dage

DELTAGERE: Ansatte i vuggestuer, børnehaver, skolefritidsordninger, fritidshjem/klubber, undervisere, forvaltningsansatte, landskabsarkitekter, m.fl.

ARRANGØR: Vilsbølls Konsulent & Foretagsvirksomhed, Danmark, www.vilsboells.dk tlf. 0045-58 56 18 16

„Uderummets mange intelligenser“ er konferencen, som forsøger at give et kvalificeret bud på, hvordan børns uderum kan forstås som et pædagogisk rum med mange muligheder.

Konferencen vil bl.a. sætte fokus på følgende intelligenser: Musikalsk intelligens, kropslig intelligens, logisk/matematisk intelligens, sproglig intelligens, rumlig/visuel intelligens, social intelligens, personlig intelligens, naturalistisk intelligens.

Program den 4. maj

9.00-9.30	Ankomst kaffe/te og registrering.
9.30-10.45	Introduktion til „De Mange Intelligenser“. V/Keld Fredens, tidligere hjerneforsker, Kompetencerådet, DK.
11.00-12.00	Den intelligente legeplads. V/Benny Schytte, kultursociolog, DK
12.00-13.15	Frokost
13.15-15.15	Vælg et af nedenstående udendørs workshop numre. 1. Deltagerne afprøver sammen med børn intelligenserne. 2. Kunst i uderummet. 3. Musik i uderummet. 4. Børn afprøver produkters værdi.
15.15-15.40	Kaffe/Te
15.40-16.40	Relationer børn/voksne i uderummet. V/Tommie Nielsen, pædagog, Norge
16.40-17.00	Intelligensernes kønsforskkel. V/Henrik Vilsbøll, har udgivet bogen „Børns Uderum“, DK.
18.15-19.45	Middag
19.45-21.15	„Intelligensernes kreative udfoldelse“

Program den 5. maj

9.00-9.30	Ankomst kaffe/te og registrering.
9.30-10.45	Hjerne på stativ eller intelligent krop? Kropslig dannelse eller degeneration. V/Hans Bonde, professor, dr. phil. og p.H.d., DK.
11.00-12.00	Uderummets glemte muligheder. V/Svend Erik Laursen, legepladskonsulent, DK
12.00-13.15	Frokost
13.15-15.15	Vælg et af nedenstående udendørs workshop numre. 5. Deltagerne afprøver intelligenserne. 6. Børn afprøver produkters værdi. 7. Kunst i uderummet. 8. Musik i uderummet. 9. Indendørs workshop. Kommunes erfaring med intelligenser
15.15-15.40	Kaffe/Te
15.40-17.00	Uderummets intelligenser set i børneperspektiv. V/Britt-Louise Theglander, læge, underviser og forfatter, Sverige.

Der tages forbehold for ændringer i programmet

Sted: Marienlystcentret, Windelsvej 138, 5000 Odense C, TLF. 0045- 6590 4000, www.b-marienlyst.dk

Pris: 4. maj kl. 9.00 til 17.00: 995,- Danske kr. Inkl. Forplejning + 25% moms
4. maj kl. 9.00 til 21.15: 1.200,- Danske kr. Inkl. Forplejning + 25% moms
5. maj kl. 9.00 til 17.00: 995,- Danske kr. Inkl. Forplejning + 25% moms
4 og 5 maj (fuldt program): 1.900,- Danske kr. Inkl. Forplejning + 25% moms

Uden overnatning. Det kan bestilles direkte følgende steder i Odense ved at henvise til VKF:

Ydes Hotel, TLF.0045- 66121131, Hotel Dormir, TLF.0045- 66121427, Hotel Ansgar, TLF. 0045-66119693, Hotel Windsor, TLF. 0045-66120652, Hotel Plaza, TLF. 0045-66117745, Vandrerhjem/Danhostel, TLF. 0045-63110425.

TILMELDING: Kontaktperson, faktura-adresse, tlf.nr., datoer, klokkeslet, antal personer, pris og workshops numre.

FREMSENDES TIL: Vilsbølls Konsulent & Foretagsvirksomhed, Nørregade 2, 4200 Slagelse, Danmark. Fax 5852 1513 eller på www.vilsboells.dk

TILMELDINGSFRIST: Bindende tilmelding senest den 5 april, 2004.

Legepladser er ikke livsfarlige

Sikkerhed skal tages yderst alvorligt – selvfølgelig. Men en saglig vurdering af de reelle risici bør foretages i stedet for blot at kassere ældre legeredskaber helt kritikløst.

*Af soc. pæd. Mogens Tom Jensen,
Legestafetten*

■ Foråret er over os, og vi forbereder os på igen at komme i gang med uden-dørsaktiviteterne. For masser af børn i institutionerne, boligområderne og byerne bliver det tid til legepladsen og dens tilbud om at få rystet vinterens husstøv af sig med gyngende, klatre- og rutschetur.

Også andre steder byder foråret på udendørs sysler. F.eks. for de ansatte i Odense kommunes parkforvaltning, som har fået besked på at nedlægge en tredjedel af de offentlige legepladser.

Årsagen er angiveligt, at det er for dyrt at vedligeholde legepladserne og/eller bringe dem op til standard. De lokale grundejerforeninger har fået tilbud om at overtage legepladserne, men der er nok meget ringe chancer for, at en sådan overtagelse vil finde sted. Det er for dyrt.

Ifølge formanden for grundejerforeningerne betyder det heller ikke så meget. For de lokale forældre har givet udtryk for, at de ikke vil bruge legepladsen, når den er fuld af hundenes efterladenskaber. Så er problemerne løst!

Bange for ansvaret

Det er de tre år gamle standarder for legepladssikkerhed, der spøger i baggrunden. I hundredvis af inspektions-rapporter ligger på skrivebordene og venter på resolut handling.

Det føles godt at være i gang med at redde børn fra de uhyrligheder som så malerisk er beskrevet i rapporterne! Risiko for at blive stranguleret, få hjernerystelser, brækkede arme og ben osv. Kun fantasien sætter grænser!

Odense kommune skal bestemt ikke hænges ud, for dette foregår over hele landet. Legepladser nedlægges og legeredskaber fjernes, ofte med den ene begrundelse at de ikke lever op til den nyeste standard, DS/EN 1176, som

ikke er lov, men en referenceanvisning i bygningsreglementet på god praksis. Kun i de færreste tilfælde er der fundet midler til at genetablere legepladserne.

Man kan heller ikke bebrejde de certificerede legepladsinspektører, at de udfører den opgave, de er bestilt til og heller ikke, at de gør det i henhold til det grundlag, de er blevet certificeret på. De finder og registrerer de legeredskaber, som afviger fra kravene i standarden og afleverer deres inspektionsrapport. Men det er ikke uden problemer.

Der hersker en udbredt opfattelse af, at et legeredskab, som ikke opfylder kravene, er farligt for børn. Men sådan forholder det sig ikke helt. Naturligvis skal børn ikke udsættes for unødigt risiko, men risikoen skal vurderes i forhold til den aktivitet, der skabes i forbindelse med anvendelsen af et givet produkt, herunder den samlede tid, det er i brug. En mulig risiko skal ligeledes vurderes i forhold til de omkostninger, der er forbundet med udbedring, set i relation til den mulige ulykke der afværges.

Det generelle europæiske produkt-sikkerhedsdirektiv, kapitel 1, artikel 2, vil afsløre at "muligheden for at skabe større sikkerhed eller for at skaffe andre, mindre farlige produkter, er ikke tilstrækkelig grund til at betragte et produkt som farligt."

Direktivet siger også, at produktets overensstemmelse med en given standard, i dette tilfælde DS/EN 1176 og 1177, fører til en formodning om, at produktet er sikkert. Dette er imidlertid kun en formodning og fritager på ingen måde legepladsejeren for erstatningsansvaret i forbindelse med en evt. ulykke, og det er nok i forbindelse med dette ansvar, at problemerne opstår. Vi er blevet bange for at tage ansvaret!

Kasseres uden grund

De svulstige overskrifter om "livsfarlige" legepladser udgør måske en mere

reel risiko for børnenes sikkerhed end den risiko, som findes på legepladserne. Vi ændrer holdning til børns leg, fordi vi ikke længere sætter legeplads-sikkerheden i proportion til de fordele, der er forbundet med, at børn kan udfolde sig sammen med andre, udfordre sig selv og hinanden, i deres søgen efter egne grænser og erhvervelsen af nye, livsnødvendige kompetencer.

Mange børn har det skidt for tiden. De dør med overvægt, de har det svært med koncentrationen, de har vanskeligheder med motorikken, blot for at nævne et par af problemerne. De køres rundt i bil, placeres i indkøbsvognen når vi køber ind og får ikke brugt deres krop i et omfang, som gør dem sunde og raske. For nutidens børn er legepladsen simpelthen stedet, hvor fysisk og social udfoldelse er mulig.

De fatale ulykker kan ingen naturligvis forsvare, og i Danmark oplever vi desværre én om året. Det ser dog ikke ud til, at det sker på legeredskaber, som er i overensstemmelse med tidligere standarder, ex. DS 2342 og DIN 7926.

Af afgørende betydning for sikkerheden er der imidlertid i den nyeste standard DS/EN 1176, et nyt krav vedrørende fang af anorak snore. Det betyder, at alle redskaber, uanset alder, bør testes for dette. Mht. underlag er det vigtigt at erindre sig, at faldulykker udgør ca. 75% af alle ulykkerne, og også her er der tale om nye krav i DS/EN 1177, i forhold til tidligere DS Info 37.

De nye krav vedrørende hovedklemfælder er ikke foranlediget af dokumenterede ulykker, men blev vedtaget ud fra en forudsætning om, at standardens krav skulle anvendes til fremtidens redskaber og ikke til redskaber allerede installeret. Det vil i praksis sige for legeredskaber efter december 1998.

Mange ældre legeredskaber bliver således uden reel grund kasseret, fordi de fejler de nyeste krav, og fordi de ofte

► er konstrueret således, at "opdatering" er forholdsmæssigt bekostelig.

Lege sig ud af problemerne

Legepladsen er et af de sikreste steder, børn kan opholde sig. Vi har haft fokus på sikkerhed siden midten af 80'erne, hvor den første danske standard så dagens lys. Men det fokus, der nu er på redskaberne, står slet ikke i relation til den kendsgerning, at over halvdelen af de registrerede ulykker ikke er relateret til legeredskaberne, men derimod skyldes børnenes adfærd på legepladsen i øvrigt.

For de offentlige legepladsers vedkommende er der ikke dokumenteret en stigning i antal ulykker. Det er der derimod for institutionerne, men det kunne måske skyldes, at børnetallet, jf. Børne og Ungdomspædagogernes Landsorganisation, er steget kraftigt.

Det kunne være spændende at undersøge, om ikke også børnenes dårlige motorik og koordinations-evne kunne være en medårsag til de ulykker, der sker. Hvis det er tilfældet, så er der ikke andet at gøre end at lade børn lege sig ud af problemerne, også selv om

det skulle koste et brækket ben.

Børn af i dag tilbringer tre gange så meget tid i institutionerne, i forhold til da "68erne" var børn.

Hvis vi således, som produktsikkerhedsdirektivet forudsætter, tager tidsfaktoren i betragtning, så ville vi måske konstatere, at ulykkesfrekvensen er på vej nedad, og det ville da være glædeligt.

Undersøgelser fra andre lande, f.eks. England, viser nemlig, at både antallet og alvorligheden af legepladsulykker er uforandret over de seneste 10 år på trods af massive investeringer i sikkerhed.

Legepladser skal ikke nedlægges, de skal udbygges, så de opfylder deres formål, nemlig at give børn muligheden for at udforske og udfordre sig selv og hinanden i leg.

At foretage vurderinger og valg og handle i overensstemmelse med det er helt naturligt for børn, nemlig at søge grænser.

Mogens Tom Jensen har mere end 25 års national og international erfaring inden for legepladssikkerhed. Som tidligere ansvarlig

for produktsikkerheden hos et af de største firmaer i branchen har han deltaget i standardiseringsprocessen siden 1982 og har rejst verden rundt med foredrag og seminarer. Han er en af initiativtagerne til den første danske standard for legepladssikkerhed og har deltaget i CEN forhandlingerne, senest som dansk delegationsleder. Han har siden årsskiftet haft sin egen konsulentvirksomhed under navnet "LegeStafetten".
E-mail: mtj@LegeStafetten.dk

Billedet er fra legepladsen "Østen for Solen, vesten for Månen". Læs artiklen side 6-7

Leg

Kreativitet og sikkerhed – paradoks eller mulighed?

Skov & Landskab afholder seminar om udendørs leg og legepladser den 29. og 30. april 2004 på Tune Landboskole ved Roskilde

PRIS

Deltagelse i hele arrangementet koster 4.500 kr. for abonnenter på Skov & Landskabs Videntjeneste og 5.400 kr. for andre. Deltagelse dag et koster 3.100/3.500 kr. og dag to 1.900/2.500 kr. Overnatning koster 500 kr. Priserne er ekskl. moms.

TILMELDING

Tilmeldingsfrist den 30. marts 2004. Tilmelding og yderligere oplysninger hos Karin Gregersen på e-post krq@kvl.dk eller fax 75 88 20 85.

ARRANGØR

Skov & Landskab er et selvstændigt center for forskning, undervisning, formidling og rådgivning vedr. skov, landskab og planlægning ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL)

Sikkerhed for børnene og tryghed for de voksne er vigtige parametre, når børns udendørs legemuligheder skal tilrettelægges. Der er mange eksempler på, at krav om sikkerhed og en begrænset økonomi fører til løsninger uden de alsidige udfordringer, der tilgodeser børnene. Derfor er en diskussion af sikkerhedens pris og mulighederne for at finde en balance mellem sikkerhed, økonomi og børnenes behov for udfordringer meget aktuel.

Børneforskere, pædagoger, konsulenter og landskabsarkitekter kommer med oplæg på seminarets første dag. Anden dag er et besøg hos Malmø Kommune, hvor vi skal høre om kommunens erfaringer med en strategi for leg og se eksempler på nye tema- og naturlegepladser. Undervejs i hele seminaret er der tid til diskussion.

Se detaljeret program for de to dage på www.SL.kvl.dk under »Det sker« eller bestil det hos Karin Gregersen på krq@kvl.dk eller på tlf. 75 88 23 11. Det er muligt at deltage begge dage eller tilmelde sig dagene enkeltvis. Deltagerne kan overnatte på kursus- og konferencecentret Tune Landboskole.

Skov & Landskab